

Krisen i Östtimor

Varför har vi kallat läget i Östtimor för "kris" sedan april 2006? Jo, de olika motsättningarna inom landet koncentrerades under perioden januari-mars 2006 till krav på lika behandling av en tredjedel av arméns soldater. De avskedades och vid deras demonstration i april utbröt oroligheter. Det kom till skottlossning, 2 döda och ett antal sårade. Under maj 2006 kommer det till sammanstötningar mellan östtimoresisk polis och militär med många döda.

Sammanstötningarna utlöser kravaller med mordbränder, överfall och misshandel. Inrikesminister Lobato låter dela ut vapen till civila. Regeringen ber utlandet om hjälp, australiska, nya zeeländska och malaysiska förband anländer i slutet av maj för att återställa lag och ordning. Över 100.000 Dili-bor flyr från sina hem och slår sig ner i tillfälliga läger. I juni 2006 avgår inrikes- och försvarministrarna följda av premiärminister Alkatiri. Utrikesministern, José Ramos-Horta, utses till ny premiärminister.

Under hösten utökas FN-mandatet igen och den 22 februari 2007 förlängs det med ett år och antalet poliser ökas.

I förra numret av Merdeka & ÖsttimorInformation hade vi en detaljerad kronologi över krisens händelser 2006.

Karakteristik

Även om vi fortfarande använder ordet kris, så är den inte längre överhängande. Läget har blivit lugnare men fortfarande bor många i Dili i de tillfälliga lägren.

Förklaringen är en av de tre delarna av krisen, gängvåldet. Ända sedan maj har olika ungdomsgäng, *martial arts groups*, utkämpat mer eller mindre våldsamma gatustrider med stenkastning, slungor, stålpilar och knivar. De har också överfallit människor och bränt ner hus. Omfattningen av våldet har minskat efter att de utländska trupperna och FN-polisen satts in, men det finns hela tiden som ett hot.

Inte mindre än 2.200 hus brändes 2006 ner enligt

FN. Och den internationella valutafonden IMF uppskattar att den del av bruttonationalprodukten, som inte omfattar oljesektorn, minskade med hela 1,6 % 2006. Det är utan tvekan ett resultat av krisen och förstärker en av dess underliggande orsaker, fattigdomen och arbetslösheten.

Den andra delen av krisen orsakades av motsättningar inom polisen, inom militären och mellan polisen och militären. Symbolen för dessa motsättningar är den förre chefen för militärpolisen, major Alfredo Reinado. Han greps sommaren 2006 anklagad för delaktighet i dödsskjutningarna och olaga vapeninnehav. I augusti rymde han tillsammans med 55 andra ur fängelset. Sedan dess har han gett många intervjuer och mer eller mindre "förhandlat" med myndigheterna, som velat lösa frågan fredligt. I februari tillskansade sig Reinado och några av hans anhängare ett antal tunga vapen från en polispostering vid gränsen mot Västtimor. Huruvida det skedde med våld eller inte är oklart. President Gusmão gav efter detta klartecken till australisk militär att gripa Reinado. De omringade honom i Same, men i en eldstrid den 4 mars undkom han.

Den tredje delen av krisen är den politiska. Den har resulterat i att den förre inrikesministern Rogerio Lobato dömts för utdelningen av vapen och att den förre premiärministern Mari Alkatiri, ordförande för Fretilin, friats.

Vad kommer att hända?

Vad som kommer att hända vet vi naturligtvis inte. Reinados roll tycks minska trots att han fortsatt är på fri fot. Både president- och parlamentsvalen kan utlösa nya våldsvågor, men utgången kan också bidra till en fortsatt normalisering. För det sker hela tiden en viss återflyttning ut ur flyktinglägren och FN-polisen har blivit skickligare på att ingripa vid våldsdåden. Tyvärr fungerar fortfarande övriga delar av rättsväsendet mycket dåligt.

Tommy Pollák

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Icke-kommersiell-Inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> eller skicka ett brev till Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California, 94105, USA.